

Gruppens udviklingsstadier

Ligesom man for det enkelte menneske taler om udviklingsstadier (spædbarn, skolebarnet, puberteten osv.), findes der også for en gruppe en række stadier, der repræsenterer trin i væksten mod en moden og produktiv fungeren. Dette gælder, uanset om gruppen er en virksomhed, stab, ungdomsklub eller deltagere i et sensitivitetstræningskursus.

Det er forholdsvis let at afgøre, hvilket udviklingstrin det enkelte individ befinder sig på. Men når det drejer sig om en gruppes udvikling, glider stadierne ofte ubemærket over i hinanden, og billedet sløres. Undertiden springer man stadier over eller vender tilbage til tidligere stadier, ligesom man kan blive låst fast på et stadium og være ude af stand til at komme fri af situationen. Det er en vanskelig opgave uden forhåndsviden og erfaring at iagttage en gruppes udvikling og identificere dens udviklingstrin. Det må imidlertid anses for en væsentlig ting, især for en leder, at han er i stand til at arbejde systematisk med gruppeudvikling. Hvis man har nogen erfaring enten som specialist (socialpsykolog) eller gennem arbejde i og med grupper, vil man forholdsvis let kunne genkende og identificere en gruppes udvikling i relation til følgende stadier:

Stadium

Beskrivelse

1. Den nye situation

Gruppens medlemmer ser hinanden an. Man søger at finde en "tone", der kan accepteres af alle. Gruppens normsæt begynder at struktureres, men endnu er indstillingen neutral i forhold til de fleste problemer.

Karakteriseret af: "FORSIGTIGHED".
2. Målkonflikter

Man giver sin opfattelse af formålet med tilstedeværelsen i gruppen til kende. Alle meninger og udsagn fremsættes med stor hensyntagen til øvrige gruppemedlemmer. Hos den enkelte opstår nogen forbavselse over, at andre ikke synes om vedkommende. Spørgsmålet om, hvor stærkt man skal engagere sig, og hvor alvorligt opgaven skal tages, melder sig.

Karakteriseret af: "HØFLIGHED".
3. Modstand

Der er tilbøjelighed til at omgå problemer ved f.eks. at stille tvivl om, at den påtagede opgave "er umagen værd". Man tager arbejdsbetingelserne op og kritiserer dem. ("Det er umuligt at arbejde under disse betingelser"). Spørgsmålet om ansvaret (som alle skyder fra sig) debatteres.

Karakteriseret af: "FORSVARSMEKANISMER".
4. Klikedannelser

Fase 3 vil i nogle tilfælde medføre frafald i gruppen fysisk eller psykologisk, og i starten af 4. udviklingstrin er der ofte ønske om at etablere klare linier. Man fastsætter ofte konkret ved afstemning, hvem der er "for", og hvem der er "imod". En sådan afstemning gennemtvinges ofte af den klike (magtblok), der føler sig stærkest. Man har ikke forlagt den høflige og korrekte form, men under overfladen hersker ofte et udpræget talstyranni.

Karakteriseret af: "MAGTKAMP".

5. Overfladeharmonie Den korrekte og høflige form fra fase 4 er afløst af en noget friere, om end ofte anstrengt tone. Nu skal gruppen nemlig virke som en helhed, i hvert fald udadtil. Alle føler dette, uden at det udtrykkes verbalt. Derfor koncentrerer interessen sig oftest om ting, man er sikre på, man kan blive enige om. Gruppen synes ofte, den når noget, og det gør den også; det den er enig om i forvejen. Denne effektivitetsoplevelse medfører, at man har råd til gensidig ros. En del af medlemmerne vil dog inderst inde have en følelse af, at der er noget uægte over situationen. Man handler og lever kun på overfladen.
- Karakteriseret: "LYSERØD IDYL".
6. Illusionerne brister Den enkelte kommer i en konfliktsituation. Vedkommende engageres dybere i arbejdet og føler, at han ikke længere kan gå på akkord. Overfladeharmonien var falsk. Resultatet er ofte opgør mellem enkeltpersoner og gruppen. Udtalelser som: "Jeg har hele tiden haft på fornemmelsen, at..." er hyppige, men man flygter ikke fra problemerne. Svarene er ofte: "Nu må vi have en løsning."
- Karakteriseret af: "OPVÅGNING" og "KULEGRAVNING".
7. Den modne alder Gruppen såvel som den enkelte har lært sine stærke og svage sider at kende. Den ved, hvilke aktiver den kan udnytte, men også hvilke svagheder den er nødt til at leve med og tage højde for. Hver enkelt er nu helt engageret i gruppens arbejde. Konflikter dukker stadig op, men de skubbes ikke til side eller frygtes. Gruppen ved, at de kan og skal løses.
- Karakteriseret af: "PRODUKTIVT ARBEJDE".
8. Nedtoningsfasen Denne fase optræder, hvor gruppen står foran sin opløsning. Medlemmerne er følelsesmæssigt splittede. Dels optræder der en vis vemod ved at skilles, dels skal det nu blive rart at komme ud og se andre mennesker. Gruppens medlemmer begynder at antage andre egenskaber overfor hinanden end den at være gruppemedlem. Man taler om at "ses igen ved lejlighed" og udveksler telefonnumre og adresser.
- Karakteriseret af: "DET ENE BEN UDE".